

БЕКІТІЛГЕН
Қатысушылардың жалпы жиналысының
хаттамасымен
2023 жылғы «18» қарашаның

Директор
«ЮНИКРЕДО» Микроқаржы ұйымы» ЖШС

Кан Ю. В.

МИКРОКРЕДИТТЕР БЕРУ ҚАҒИДАЛАРЫ
""ЮНИКРЕДО" МИКРОҚАРЖЫ ҰЙЫМЫ" ЖШС

Алматы 2023

1. Жалпы Ережелер

- 1.1. Осы "ЮНИКРЕДО "Микроқаржы ұйымы" ЖШС (бұдан әрі – МҚҰ) микрокредиттер беру Қағидалары Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының талаптарына сәйкес әзірленді.
- 1.2. Осы Қағидалар МҚҰ микрокредиттерін беру тәртібін, шарттарын, негізгі қағидастарын айқындайды.
- 1.3. МҚҰ микрокредит беру туралы шартта айқындалатын ақылдылық, қайтарымдылық, мерзімділік талаптарында және басқа да шарттарда микрокредит береді.
- 1.4. Қағидалар МҚҰ микрокредиттер беру тәртібін регламенттеу мақсатында әзірленді және мынадай ақпаратты қамтиды:
 - микрокредит беруге өтініш беру тәртібі және оны қарау тәртібі;
 - микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі;
 - микрокредит берудің шекті сомалары мен мерзімдері;
 - ұсынылатын микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің шекті шамалары;
 - берілген микрокредиттер бойынша сыйақы төлеу тәртібі;
 - микроқаржы ұйымы қабылдайтын қамтамасыз етуге қойылатын талаптар;
 - Берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидалары;
 - микрокредитті өтеу әдістері.
- 1.5. МҚҰ Жеке тұлғаларға, заңды тұлға құрмай кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыратын жеке тұлғаларға (бұдан әрі - жеке кәсіпкер) және заңды тұлғаларға мерзімділік, ақылдылық, қайтарымдылық және нысаналы пайдалану шарттарында микрокредит беруді жүзеге асырады.
- 1.6. Осы ереже клиенттерді көру үшін қолжетімді орындарда, оның ішінде МҚҰ интернет-ресурсында орналастырылған: www.gmoney.kz

2. Терминдер мен анықтамалар

Осы Қағидаларда мынадай анықтамалар пайдаланылады:

- 1) Сыйақы - микрокредит беру туралы шартта көрсетілген сыйақы (мүдде) ставкасын есептеу тәртібі мен мөлшерін негізге ала отырып, Қарыз алушы/қосалқы қарыз алушы микрокредитті пайдаланғаны үшін МҚҰ төлеуге міндеттенетін компанияға тиесілі ақшаның жылдық мөлшері есебінен микрокредит сомасына пайыздық мәнде айқындалған берілген микрокредит үшін төлем;
- 2) Жылдық тиімді пайыздық мөлшерлеме (ЖТПМ) – уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен ұсынылатын микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді ставкасын есептеу қағидаларына сәйкес есептелетін, микрокредит бойынша анық, жылдық, тиімді, салыстырмалы есептеудегі сыйақы ставкасы;
- 3) Сыйақының шекті мөлшерлемесі - республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде жеке тұлғамен күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы мөлшерлемесі;
- 4) Микрокредит беру туралы шарт - МҚҰ қарыз алушыға микрокредит беретін шарт, ал қарыз алушы МҚҰ-ға негізгі борыш сомасын уақтылы қайтаруға және ол бойынша есептелген сыйақыны ақылдылық, мерзімділік, қайтарымдылық шарттарында, сондай-ақ оған жасалған

- барлық қосымша келісімдерді қоса алғанда, қамтамасыз ету және нысаналы пайдалану шарттарында төлеуге міндеттелетін шарт;
- 5) Кепіл шарты - компания Мен кепіл беруші арасында қарыз алушының/қосалқы қарыз алушының міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету үшін жасалатын жылжымалы/жылжымайтын мүлік кепілі шарты;
 - 6) Қарыз алушы - МҚҰ-мен микрокредит беру туралы шарт жасасқан жеке немесе заңды тұлға;
 - 7) Қосалқы қарыз алушы - Қарыз алушымен бірге микрокредит беру туралы шартқа қол қойған және микрокредитті, оның ішінде сыйақыны және микрокредит бойынша басқа да төлемдерді қайтару жөніндегі міндеттемелерді орындауға бірлесіп жауапты ретінде микрокредит беру туралы шарт бойынша сөз сөйлейтін тұлға;
 - 8) Өтініш беруші - МҚҰ-ға микрокредит беруге өтініш /Оферта берген жеке тұлға;
 - 9) Кепіл беруші - микрокредит беру туралы шарт бойынша қарыз алушының, қосалқы қарыз алушының міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету ретінде мүлікті кепілге беретін тұлға;
 - 10) Кепілмен қамтамасыз ету - ҚР заңнамасында және / немесе тараптардың келісінде көзделген міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету тәсілі;
 - 11) Заң - 2012 жылғы 26 қарашадағы "микроқаржы қызметі туралы" Қазақстан Республикасының Заңы;
 - 12) МҚҰ - "ЮНИКРЕДО "Микроқаржы ұйымы" Жауапкершілігі Шектеулі Серіктестігі;
 - 13) Кредиттік бюро - кредиттік тарихты қалыптастыруды, кредиттік тарихты ұсынуды және өзге де қызметтер көрсетуді жүзеге асыратын ұйым;
 - 14) Кредиттік досье - әрбір Қарыз алушы бойынша МҚҰ жеке қалыптастыратын құжаттар (түпнұсқалар, көшірмелер) мен мәліметтер жиынтығы;
 - 15) ҚЖК - МҚҰ және кредит беруді жүзеге асыратын өзге де ұйымдар алдындағы қолданыстағы міндеттемелер бойынша есептелген қарыздық жүктеме коэффициенті;
 - 16) Клиент – Өтініш беруші және/немесе Қарыз алушы;
 - 17) Микрокредит - МҚҰ қарыз алушыға Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында Офертада, шартта, Қазақстан Республикасының заңнамасында және МҚҰ-ның ішкі нормативтік құжаттарында айқындалған мөлшерде және тәртіппен ақылылық, мерзімділік және қайтарымдылық шарттарында беретін ақша;
 - 18) Негізгі борыш - микрокредит беру туралы шартқа сәйкес қарыз алушыға берілетін микрокредит сомасы;
 - 19) Кредиттік менеджер - МҚҰ қызметкері/жоба сараптаушы, микрокредит беруге, оны сүйемелдеуге, мониторингке және біліктілікке жауапты верификация бөлімінің маманы, оның функцияларына микрокредит беру жөніндегі мәмілені сүйемелдеу кіреді;
 - 20) Сәйкестендіру деректерімен алмасу орталығы (СДАО) – клиенттерді сәйкестендіру рәсімдерін жүргізу үшін қолжетімді көздерден клиенттердің деректерімен алмасу бойынша қаржы ұйымдарымен өзара іс-қимылды қамтамасыз ететін банкаралық ақша аудару жүйесінің операциялық орталығы.

3. Микрокредит беру шарттары, микрокредит беруге өтініш беру тәртібі және оны қарау тәртібі

- 3.1. МҚҰ Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы – теңгемен шағын несиелер береді.
- 3.2. Өтініш берушілерге және/немесе қарыз алушыларға қызмет көрсету шеңберінде МҚҰ шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін қоса алғанда, жеке тұлғаларға, заңды тұлғаларға микрокредит беру үшін қаржылық өнімдердің кең ауқымын ұсынады.

- 3.3. МҚҰ қарыз алушылары дара кәсіпкерлер, өзін - өзі жұмыспен қамтығандар, жеке немесе заңды тұлғалар, оның ішінде микро, шағын және орта кәсіпкерлік субъектілері-Қазақстан Республикасының резиденттері бола алады.
- 3.4. МҚҰ қарыз алушыларына жеке кәсіпкерлерге, өзін-өзі жұмыспен қамтығандарға, Жеке тұлғаларға қойылатын жалпы талаптар:
- өтініш/Офертаны ресімдеу сәтінде 20 (жиырма) жастан кем емес және 61 (алпыс бір) жастан аспаған;
 - тұрақты табыс көзі бар;
 - осы кірістерді "Азаматтарға арналған үкімет"МК" КЕАҚ-ға зейнетақы жарналарының тұрақты аударымдарымен/"Азаматтарға арналған үкімет"МК" КЕАҚ-дан зейнетақы және әлеуметтік төлемдермен растауға мүмкіндігі бар;
 - Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес әрекет қабілеттілігі шектелмеген;
 - ҚЖК уәкілетті орган белгілеген шектен аспайды.
- 3.5. Қарыз алушы - жеке кәсіпкерлер Ережелердегі 3.4. тармақта баяндалған талаптардан басқа, 3.6. тармақта көрсетілген талаптарға сәйкес болуы тиіс.
- 3.6. МҚҰ қарыз алушыларына заңды тұлғаларға қойылатын жалпы талаптар:
- қарыз алушының құрылған күні және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тіркелуі микрокредит алуға өтініш/Оферта берілген сәтке дейін кемінде алты ай бұрын болуға тиіс;
 - қарыз алушының салық міндеттемелері бойынша орындалмаған міндеттемелері болмауы тиіс. Айрықша жағдайларда МҚҰ шешімі бойынша ағымдағы салық берешегі болған кезде өтініш берушілерге микрокредиттер беруге жол беріледі.
 - қарыз алушының негізгі және қосымша қызметтен түсетін кірістері қолданыстағы кредиттер және сұратылған микрокредит бойынша міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті болуы тиіс;
 - қарыз алушы МҚҰ-ның талабы бойынша қаржы-шаруашылық қызмет туралы есептілікті ұсыну жолымен өз кірістерін растай алуы тиіс; 1-С бухгалтериядан үзінді көшірмелер/пайда мен залал туралы есеп; қызмет көрсететін банктерден берілген кезеңдегі шоттардағы ағымдағы қалдық және айналымдар туралы үзінді көшірмелер.
- 3.7. МҚҰ микрокредит беру туралы мәселені қараудың негізгі шарты, кредит менеджері қалыптастыратын қарыз алушыға құжаттардың толық топтамасын қалыптастыру, сондай-ақ МҚҰ-ға Қазақстан Республикасының "Мемлекеттік кредит бюросы" АҚ-нан, Қазақстан Республикасының "Бірінші кредит бюросы" ЖШС-нен жеке тұлғалардың деректерін жинауға және өңдеуге, ақпарат ұсыну немесе сұрау құқығына жазбаша келісім беру болып табылады.
- 3.8. Өтініш беруші несие менеджеріне бекітілген микрокредит нысанын толтырады және береді.

4. Микрокредиттерді электрондық тәсілмен беру

- 4.1. МҚҰ Өтініш берушілерге және/немесе Қарыз алушыларға электронды түрде микрокредиттер береді. Электрондық түрде микрокредиттер беруге байланысты операцияларды жүргізу үшін өтініш МҚҰ интернет-ресурсында өтініш берушінің жеке кабинетінде толтырылады.
- 4.2. Өтініш берушінің Жеке кабинетіне жіберілуі ол сәйкестендірілгеннен және аутентификацияланғаннан кейін жүзеге асырылады.
Клиентті анықтау және аутентификациялау үшін келесі әдістер қолданылады:
- 1) Қазақстан Республикасының ұлттық куәландыру орталығы ұсынған клиенттің электрондық цифрлық қолтаңбасы;

- 2) СДАО-ның қызметін пайдалану арқылы клиентті биометриялық сәйкестендіру;
 - 3) екі факторлы аутентификация.
- 4.3. Екі факторлы аутентификация келесі екі параметрді қолдану арқылы жүзеге асырылады:
- 1) білім факторын растау: клиенттің тіркеу кезінде берілген құпиясөзді немесе код сөзін өз бетінше енгізуі;
 - 2) иелену факторын растау: клиенттің клиент тіркелген токенмен автоматты түрде генерацияланған бір реттік құпиясөзді енгізуі немесе клиенттің клиент тіркелген смартфон картаны оқу құрылғысына қосылуы немесе клиенттің клиент көрсеткен клиенттің байланыс құрылғысының абоненттік нөміріне автоматты түрде генерацияланған және берілген бір реттік құпиясөзді енгізуі, клиенттің жеке сәйкестендіру нөмірін ұялы байланыс операторының дерекқорындағы абоненттік нөмір иесінің жеке сәйкестендіру нөмірімен салыстырып тексеру немесе "электрондық үкімет" веб-порталы арқылы клиенттердің ұялы телефон нөмірлері базасындағы клиенттің жеке сәйкестендіру нөмірін салыстырып тексеру арқылы осы абоненттік нөмірдің клиентке тиесілілігі туралы ақпарат алу арқылы клиентке осы абоненттік нөмірдің тиесілілігін тексеру;
 - 3) бөлінбеушілік факторын растау: туу туралы куәлікті қоспағанда, нақты уақыт режимінде клиент тұлғасының бейнесін оның жеке басын куәландыратын құжаттағы бейнесімен салыстыру, бұл ретте клиенттің нақты уақыт режимінде бейненің орнына клиент тұлғасының статикалық бейнесін немесе бейнежазбасын пайдаланудан қорғау қамтамасыз етіледі.
- 4.4. МҚҰ клиентінің жеке кабинетінде Клиентті сәйкестендіру және аутентификациялау «Қазақстандық банкаралық есеп айырысу орталығы» РМК сәйкестендіру деректерімен алмасу орталығының (СДАО) қызметтерін пайдалану арқылы биометриялық сәйкестендіру жолымен жүзеге асырылады.
- 4.5. Жеке кабинетте тіркелу үшін клиент-жеке тұлға мынадай деректерді енгізеді:
- туу туралы куәлікті қоспағанда, жеке басын растайтын құжатта көрсетілген тегі, аты, әкесінің аты (бар болса);
 - жеке сәйкестендіру нөмірі;
 - туу туралы куәлікті қоспағанда, жеке басын куәландыратын құжаттың нөмірі және қолданылу мерзімі;
 - ұялы байланыс құрылғысының абоненттік нөмірі;
 - клиенттің толық бетіндегі фотосуреті ашық фонда, бейтарап бет әлпеті және аузы жабық.
- 4.6. Жеке кабинетте тіркеу үшін клиент – заңды тұлға мынадай деректерді (сканерленген түрдегі құжаттар) енгізеді (қоса береді):
- заңды тұлғаның атқарушы органының басшысын тағайындау туралы бұйрық немесе микрокредит беру шартына қол қоюға уәкілетті тұлғаның өкілеттіктерін растайтын сенімхат;
 - туу туралы куәлікті қоспағанда, микрокредит беру туралы шартқа қол қоюға уәкілетті тұлғаның жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілген тегі, аты, әкесінің аты (бар болса);
 - клиенттің – заңды тұлғаның бизнес сәйкестендіру нөмірі;
 - микрокредит беру туралы шартқа қол қоюға уәкілетті тұлғаның жеке сәйкестендіру нөмірі;
 - туу туралы куәлікті қоспағанда, микрокредит беру туралы шартқа қол қоюға уәкілетті тұлғаның жеке басын куәландыратын құжаттың нөмірі және қолданылу мерзімі;
 - клиенттің – заңды тұлғаның ұялы байланыс құрылғысының абоненттік нөмірі;

- микрокредит беру туралы шартқа қол қоюға уәкілетті клиенттің беті бейтарап қалыпта және аузы жабық ашық түстегі анфас фотосуреті.
- 4.7. Заңды тұлғамен микрокредит беру туралы шарт жасасу Өтініш берушінің электрондық цифрлық қолтаңбасы арқылы не қағаз тасымалдағышта Өтініш берушінің (оның уәкілетті өкілінің) жеке өзі қатысуымен жүзеге асырылады.
- 4.8. Өтініш беруші мен МҚҰ электрондық тәсілмен микрокредит беруге/Жеке кабинетте тіркеуге/Өтініш-сауалнама беру/Өтініш берушінің электрондық цифрлық қолтаңбасы және (немесе) биометриялық сәйкестендіру арқылы СДАО қызметтерін пайдалану және (немесе) екі факторлы сәйкестендіру арқылы жүзеге асырылатындығын келісті.
- 4.9. МҚҰ өтініш берушіге микрокредит беруден бас тартуға не өтініш берушіге МҚҰ кредиттік саясатына және өтініш берушінің микрокредит алу мүмкіндігін айқындайтын заңнама талаптарына сәйкес келуі үшін микрокредит берудің сұратылған сомасын, мерзімін және басқа да шарттарын өзгертуді ұсынуға құқылы. Өтініш беруші шарт жасалғанға дейін микрокредит алудан бас тартуға құқылы.

5. Микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі

- 5.1. Микрокредиттер беруді МҚҰ мынадай ретпен жүзеге асырады:
- 1) Өтініш берушіні осы Қағидалармен таныстыру;
 - 2) Өтініш берушінің микрокредит беруге өтінішті ресімдеуі;
 - 3) Өтініш берушінің несиелік қабілетін бағалау, сондай-ақ келесі тәуекелдерді бағалау: несиелік, құқықтық және қауіпсіздік;
 - 4) электрондық тәсілмен микрокредит беру туралы шарт жасалған жағдайда Өтініш берушінің сәйкестендірілуін және аутентификациялануын тексеру;
 - 5) міндеттемелерінің орындалуы жылжымалы/жылжымайтын мүлікпен қамтамасыз етілген микрокредит беру туралы шарт бойынша мүлікті бағалау;
 - 6) микрокредит беру / беруден бас тарту туралы шешім қабылдау;
 - 7) Қазақстан Республикасы заңнамасының және МҚҰ ішкі нормативтік құжаттарының талаптарына сәйкес шартты, сондай-ақ басқа да қажетті құжаттарды жасасу;
 - 8) кепілмен қамтамасыз етілген микрокредит беру туралы шарт бойынша кепілді уәкілетті тіркеуші органда тіркеу;
 - 9) микрокредит беру.
- 5.2. Микрокредит беру туралы шарт Заңның және уәкілетті органның микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі туралы өзге де нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына, оның ішінде микрокредит беру туралы шарттың мазмұнына, ресімделуіне, міндетті талаптарына қойылатын талаптарға сәйкес Тараптардың әрқайсысы үшін бір данадан, қазақ және/немесе орыс тілдерінде жасалады.
- 5.3. Өтініш беруші МҚҰ-ға микрокредит беру туралы шарт жасасу үшін қажетті, оның ішінде Қарыз алушының ол бойынша міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз ететін құжаттар мен мәліметтерді ұсынады. Шарт Заңда көзделген құжаттар ұсынылған жағдайда ғана жасалуы мүмкін:
- Микрокредит алу үшін өтініш беруші-жеке тұлға ұсынады:**
- 1) микрокредитті пайдалану мақсаты (нысаналы микрокредит берілген жағдайда) туралы, Қарыз алушының микрокредитті өтеу және оның құнын көрсете отырып сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемелерін орындауын қамтамасыз етуге берілетін мүлік туралы не қамтамасыз етудің жоқтығы туралы мәліметтері бар өтініш;
 - 2) өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжат (Тегі, Аты, Әкесінің аты (бар болса), жеке сәйкестендіру нөмірі (жеке сәйкестендіру нөмірі бар резиденттер мен резидент

еместер үшін), туған күні, Құжат нөмірі, беру органы, берілген күні мен қолданылу мерзімі бар өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжат туралы ақпарат);

3) микрокредит беру туралы шартқа қол қоюға өтініш беруші өкілінің өкілеттігін растайтын құжаттар (өтініш берушінің өкілі үшін);

4) егер берілетін микрокредит мүлік кепілімен қамтамасыз етілген жағдайда-кепіл туралы шарт, тіркеуге жататын мүлікке меншік құқығын растайтын құжаттардың көшірмелері, ал мүлік кепілі міндетті түрде тіркелген жағдайларда-мүлік кепілін тіркеу туралы куәлік;

5) қарыз алушының борыштық жүктемесінің коэффициентін есептеу үшін қажетті құжаттар мен ақпарат.

Микрокредит алу үшін өтініш беруші-занды тұлға ұсынады:

1) микрокредитті пайдалану мақсаты (нысаналы микрокредит берілген жағдайда) туралы, Қарыз алушының микрокредитті өтеу және оның құнын көрсете отырып сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемелерін орындауын қамтамасыз етуге берілетін мүлік туралы не қамтамасыз етудің жоқтығы туралы мәліметтері бар өтініш;

2) микрокредит алуға өтініш беруші органның шешімі;

3) өтініш берушінің құрылтай құжаттарының көшірмелері;

4) микрокредит беру туралы шартқа қол қоюға өтініш беруші өкілінің өкілеттігін растайтын құжаттар (өтініш берушінің өкілі үшін);

5) егер берілетін микрокредит мүлік кепілімен қамтамасыз етілген жағдайда - кепіл беруші - заңды тұлға органының өтініш берушінің міндеттемелерінің орындалуын қамтамасыз етуге кепіл нысанасын беруге шешімі, кепіл туралы шарт, оны кепілге берген кезде мүлікке меншік құқығын (өзге де құқықтарды) растайтын құжаттардың көшірмелері, ал мүлік кепілін міндетті түрде тіркеген жағдайларда - мүлік кепілін тіркеу туралы куәлік.

5.4. Микрокредит беру Қарыз алушы Қағидалардың осы тарауының жоғарыда аталған талаптарын орындағаннан кейін қарыз алушының жазбаша өтініші негізінде қарыз алушыға/қосалқы қарыз алушыға/үшінші тұлғаларға банктік шотқа немесе МҚҰ кассасындағы қолма-қол ақша аудару жолымен жүзеге асырылады.

6. Микрокредит берудің шекті сомалары мен мерзімдері

6.1. МҚҰ айлық есептік көрсеткіштің 20 000 (жиырма мың еселенген) мөлшерінен аспайтын мөлшерде микрокредиттер береді.

6.2. 1 (бір) жылға дейінгі мерзімге Берілетін микрокредиттер қысқа мерзімді, 1 (бір) жылдан жоғары мерзімге – ұзақ мерзімді кредиттерге жатады. Бұл ретте МҚҰ-да микрокредит берудің мынадай мерзімдері белгіленеді:

- МҚҰ-ға микрокредит берудің ең аз мерзімі-10 (он) күн;

- микрокредит берудің ең ұзақ мерзімі - 120 (жүз жиырма) айды қоса алғанда.

6.3. Микрокредиттер бойынша жеке тұлғаларға күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге микрокредит беру шеңберінде тиісті қаржы жылына арналған республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде МҚҰ беретін мынадай шарттар (әрбір Қарыз алушы үшін жеке) белгіленеді:

Микрокредит сомасы: 20 000 (жиырма мың) теңгеден бастап шекті мән әрбір Қарыз алушы үшін жеке белгіленеді, бірақ республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген АЕК-тің елу еселенген мөлшерінен аспайды.

Микрокредит мерзімі: 10 (он) - дан 45 (қырық бес) күнтізбелік күнге дейін.

6.4. МҚҰ қосымша МҚҰ уәкілетті органы бекітетін "ЮНИКРЕДО "Микроқаржы ұйымы" ЖШС кредиттік саясатының негізінде микрокредиттер берудің шекті сомалары мен

мерзімдерін белгілей алады, олар заңда белгіленген талаптардың сақталуын ескере отырып, қажетіне қарай қайта қаралады және бекітіледі.

7. Ұсынылатын микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің шекті шамалары

- 7.1. Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелері қаржы нарығының жай-күйіне, микрокредиттік ресурстарға сұраныс деңгейіне, микрокредиттік операциялар бойынша МҚҰ табыстылығының қолайлы нормасына байланысты әрбір қаржы өнімі бойынша МҚҰ кредиттік саясаты негізінде белгіленеді.
- 7.2. Бұрын берілген микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерін өзгерту Шарттың талаптарына сәйкес, не МҚҰ мен қарыз алушы арасындағы келісім бойынша микрокредитті өзгерту немесе қайта құрылымдау жолымен ғана жүргізілуі мүмкін.
- 7.3. Ұсынылатын микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің шекті шамалары сақталуы ескеріле отырып белгіленеді:
 - микрокредиттер бойынша сыйақының шекті жылдық тиімді мөлшерлемесі 56 %;
 - ҚР Ұлттық Банкі Басқармасының 26.11.2019 ж. № 209 "Микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақының шекті мәнін белгілеу туралы" қаулысына сәйкес белгіленген жеке тұлғамен жасалған микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақының шекті мәні.

8. Берілген микрокредиттер бойынша сыйақы төлеу тәртібі

- 8.1. Берілген микрокредитті пайдаланғаны үшін қарыз алушы микрокредит беру туралы шартта белгіленген мөлшерде және мерзімдерде сыйақы төлейді.
- 8.2. Берілген микрокредитті пайдаланғаны үшін сыйақы мөлшерлемесі Қазақстан Республикасы "микроқаржы қызметі туралы" Заңының 4-бабының 3-1-тармағында көрсетілген микрокредиттерді қоспағанда, микрокредит беру мерзіміне қарамастан, бір жылға қайта есептеліп көрсетіледі.
- 8.3. Қарыз алушының микрокредитті пайдаланғаны үшін сыйақы төлеуі микрокредит беру туралы шартқа қоса берілетін өтеу кестесіне сәйкес жүзеге асырылады.

Күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде жеке тұлғаларды микрокредиттеу шеңберінде МҚҰ беретін микрокредиттер бойынша өтеу біржолғы төлем түрінде жүзеге асырылады.
- 8.4. Кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес қарыз алушы-жеке тұлғаның микрокредиті бойынша негізгі борыш және (немесе) сыйақы сомалары бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу жөніндегі міндеттемені орындау мерзімі өткен жағдайда, Мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,5% мөлшерінде тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) алынады.
- 8.5. Тұрақсыздық айыбы (өсімпұл, айыппұл) МҚҰ сотқа талап арыз немесе нотариустың борышты өндіріп алу туралы атқарушылық жазбасын жасауға өтініш берген (қоса алғанда) күнге дейін, бірақ мерзімі өткен күннен бастап қатарынан күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен (қоса алғанда) аспайтын мерзімге есептеледі.

Қарыз алушы-жеке тұлғаның кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырумен байланысты емес микрокредиті бойынша негізгі борыш және (немесе) сыйақы сомалары бойынша төлемдердің кез келгенінің өтелуі бойынша міндеттемені орындаудың қатарынан күнтізбелік 90 (тоқсан) күні өткеннен кейін тұрақсыздық айыбын (айыппұлдарды, өсімпұлдарды) есептеу мерзімі өткен әрбір күн үшін мерзімі өткен төлем сомасының 0,03% - нан аспайды, бірақ микрокредит беру туралы шарт қолданылған әрбір жыл үшін берілген микрокредит сомасының 10% - нан аспайды.

Осы тармақта белгіленген талаптар Қазақстан Республикасы "Микроқаржы қызметі туралы" Заңының 4-бабының 3-1-тармағында көрсетілген микрокредит беру туралы шартқа қолданылмайды.

9. Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесін есептеу қағидалары

9.1. Ұсынылатын микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі (бұдан әрі - ЖТСМ) мынадай формула бойынша уәкілетті орган бекіткен ұсынылатын микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидаларының талаптарына сәйкес есептеледі:

Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесі мынадай формула бойынша есептеледі:

$$\sum_{j=1}^n \frac{S_j}{(1 + APR)^{t_j/365}} = \sum_{i=1}^m \frac{P_i}{(1 + APR)^{t_i/365}}$$

бұл жерде:

n - қарыз алушыға соңғы төлемнің реттік нөмірі;

j - қарыз алушыға төлемнің реттік нөмірі;

S_j - қарыз алушыға j-сол төлемнің сомасы;

APR - жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі;

t_j - микрокредит берілген күннен бастап қарыз алушыға j-сол төлем жасалған сәтке дейінгі уақыт кезеңі (күндермен);

m - қарыз алушының соңғы төлемінің реттік нөмірі;

i - қарыз алушының төлем реттік нөмірі;

P_i - қарыз алушының i-ші төлемінің сомасы;

t_i - микрокредит берілген күннен бастап қарыз алушының i-ші төлем сәтіне дейінгі уақыт кезеңі (күндермен).

9.2. Егер жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу кезінде алынған санның бір ондық таңбадан астамы болса, ол былайша оннан бір бөлігіне дейін дөңгелектенуге тиіс:

1) егер жүзден бір бөлігі 5-тен үлкен немесе оған тең болса, оннан бір бөлігі 1-ге артады, одан кейінгі барлық белгілер алынып тасталады;

2) егер жүзден бір бөлігі 5-тен аз болса, оннан бір бөлігі өзгеріссіз қалады, одан кейінгі барлық белгілер алынып тасталады.

9.3. Микрокредит бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің есебіне қарыз алушының негізгі борышты және (немесе) сыйақыны төлеу бойынша микрокредит беру туралы шарттың талаптарын сақтамауына байланысты туындаған төлемдерді (өсімпұлды, айыппұлды) қоспағанда, Қарыз алушының барлық төлемдері енгізіледі.

9.4. Қарыз алушылардың микроқаржы ұйымдарына төлеген төлемдері және микроқаржы ұйымдарының қарыз алушыларға төлеген төлемдері олардың нақты төленген күндеріне жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу мақсатында, болашақ төлемдер кестесі бойынша ескеріледі.

9.5. Микроқаржы ұйымдары жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін микрокредит беру туралы шартта көрсетеді.

9.6. Микрокредит беру туралы шартта сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесі компьютерлік техника құрылғыларының көмегімен бір сөйлемде цифрлық түрде және жазбаша, сондай-

ақ көлемі мен ресімдеу стилі бойынша басқа сыйақы мөлшерлемелерімен бірдей (көлбеу, қалың, түспен бөлектеу, Өлшем) нысанда басылады.

9.7. Жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу:

1) микрокредит беру туралы шарт, микрокредит беру туралы шартқа қосымша келісімдер жасалған күнге;

2) қарыз алушының ауызша немесе жазбаша талабы бойынша;

3) қарыз алушының ақшалай міндеттемелерінің сомасын (мөлшерін) және (немесе) оларды төлеу мерзімін өзгертуге әкеп соғатын микрокредит беру туралы шартқа өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда.

9.8. Қарыз алушының ақшалай міндеттемелерінің сомасын (мөлшерін) және (немесе) оларды төлеу мерзімін өзгертуге әкеп соғатын микрокредит беру туралы шарттың талаптары өзгерген кезде жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесінің нақтыланған мәнін есептеу, қарыз алушы басынан бастап жүргізген микрокредит бойынша төлемдерді есепке алмағанда, микрокредит беру туралы шарттың қолданылу мерзімі шарттар өзгерген күнге берешектің қалдығы, микрокредитті өтеудің қалған мерзімі негізге алына отырып жүргізіледі.

9.9. Микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтарды (талаптарды) басқаға беру кезінде Қағидалардың 3-тармағының 2) және 3) тармақшаларында көзделген жағдайларда сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесін есептеуді микрокредит беру туралы шарт бойынша құқықтар (талаптар) берілген үшінші тұлға жүргізеді.

10. Микроқаржы ұйымы қабылдайтын қамтамасыз етуге қойылатын талаптар

10.1. Қарыз алушының міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету ретінде мүлік қабылданады:

- азаматтық айналымнан алынбаған, үшінші тұлғалардың ауыртпалықтары мен талаптарынан бос жылжымайтын мүлік;

- жер қатысушыларына меншік құқығы (жер пайдалану құқығы), егер ішкі құжаттарда өзгеше көзделмесе, қосымша кепілді қамтамасыз ету ретінде ғана қабылданады;

- азаматтық айналымнан алынған, үшінші тұлғалардың ауыртпалықтары мен талаптарынан бос заттарды қоспағанда, жылжымалы мүлік, оның ішінде заттар мен мүліктік құқықтар (талаптар): автокөлік, коммерциялық көлік, ауыл шаруашылығы техникасы, оның ішінде арнайы техника, кепіл \ ақша кепілі, оның ішінде келісімшарттар бойынша ақша талап ету құқығы, жабдық.

10.2. Кепіл берушінің Кепіл нысанасына құқық белгілейтін/құқық куәландыратын құжаттармен расталған Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің нормаларына сәйкес кепіл нысанасына тиісті құқықтары болуға тиіс.

10.3. Кепіл нысанасы бағаның жеткілікті тұрақтылығымен және қалыптасқан нарық конъюнктурасымен қамтамасыз етілетін өтімділікке ие болуы тиіс.

10.4. МҚҰ кепіл туралы шарттың бүкіл қолданылу мерзімі ішінде кепіл нысанасының болуын және сақталуын бақылауды жүзеге асыру мүмкіндігіне ие болуы тиіс.

10.5. Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларда мемлекеттік тіркеуге жататын мүліктің кепілі тіркелулі болуы тиіс.

10.6. МҚҰ талабы бойынша мүлік кепілін тіркеуге байланысты шығыстар қарыз алушыға жүктеледі.

10.7. Өтініш берушінің (Қарыз алушының/қосалқы қарыз алушының) міндеттемелерін орындауды қамтамасыз ету ретінде жеке және заңды тұлғалардың кепілдіктері де қабылданады, олардың мәні үшінші тұлғаның қарыз алушының/қосалқы қарыз алушының МҚҰ алдындағы өз міндеттемелерін орындағаны үшін ортақ жауапкершілікті қабылдауынан тұрады.

10.8. МҚҰ Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелердің орындалуын қамтамасыз ету ретінде кепілге салынған мүлікті соттан тыс тәртіппен өткізуге құқылы. Кепілге салынған мүлікті соттан тыс тәртіппен өткізу бойынша сауда-саттық (аукцион) өткізетін сенім білдірілген адамды кепіл ұстаушы тағайындайды.

11. Микрокредитті өтеу әдістері.

11.1. Жеке тұлғамен жасалған шарт бойынша қарыз алушы жүргізген төлем сомасы, егер ол шарт бойынша қарыз алушының міндеттемесін орындау үшін жеткіліксіз болған жағдайда, Қарыз алушының берешегін мынадай кезектілікпен өтейді:

- 1) негізгі қарыз бойынша берешек;
- 2) сыйақы бойынша берешек;
- 3) шартта айқындалған мөлшерде тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл);
- 4) ағымдағы төлем кезеңіндегі негізгі қарыз сомасы;
- 5) ағымдағы төлем кезеңі үшін есептелген сыйақы;
- 6) микроқаржы ұйымының орындау бойынша шығындары.

Осы тармақта белгіленген талаптар Қазақстан Республикасы "Микроқаржы қызметі туралы" Заңының 4-бабының 3-1-тармағында көрсетілген микрокредит беру туралы шартқа қолданылмайды.

11.2. Микрокредит Шарттың ажырамас бөлігі болып табылатын өтеу кестесінде белгіленген кезеңділікпен, қарыз алушы таңдаған өтеудің мынадай әдістерінің бірімен өтеледі:

- микрокредит бойынша берешекті өтеу негізгі борыш бойынша төлемдердің тең сомаларын және негізгі борыштың қалдығына кезең ішінде есептелген сыйақыны қамтитын азайтылатын төлемдермен жүзеге асырылатын сараланған төлемдер әдісімен;
- аннуитеттік төлемдер әдісімен, онда микрокредит бойынша берешекті өтеу негізгі борыш бойынша ұлғайтылатын төлемдерді және негізгі борыштың қалдығына кезең ішінде есептелген сыйақы бойынша азайтылатын төлемдерді қамтитын микрокредиттің бүкіл мерзімі ішінде тең төлемдермен жүзеге асырылады. Бірінші және соңғы төлемдердің мөлшері басқалардан өзгеше болуы мүмкін;

- микрокредитті қайта құрылымдау кезінде жеңілдікті кезеңі бар микрокредит беру кезінде қолданылатын басқа әдіспен, яғни микрокредит бойынша ай сайынғы төлем мөлшері қарыз алушының қаржылық мүмкіндіктеріне сүйене отырып айқындалатын әдіс.

11.3. Күнтізбелік қырық бес күнге дейінгі мерзімге, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің елу еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде жеке тұлғаларды микрокредиттеу шеңберінде МҚҰ беретін микрокредиттер бойынша өтеу біржолғы төлем түрінде жүзеге асырылады.

11.4. Кредиттік процесс шеңберінде рұқсат етіледі:

11.4.1. толық мерзімінен бұрын өтеу;

11.4.2. ішінара мерзімінен бұрын өтеу.

11.5. Қарыз алушы кредиттік берешекті толық мерзімінен бұрын өтеу есебіне енгізген ақша қаражаты жеткілікті болған жағдайда, сондай-ақ қарыз алушының МҚҰ атына жазбаша өтініші болған кезде соңғысы шартты жабуды жүзеге асырады.

11.6. Жоспардан тыс төлемдерді толық мерзімінен бұрын / ішінара мерзімінен бұрын өтеу есебіне енгізу үшін қарыз алушы белгілі бір мерзімде несие берешегінің қалдығын толық мерзімінен бұрын/ ішінара мерзімінен бұрын өтеу есебіне белгілі бір соманы енгізу ниеті туралы жазбаша хабарлайды.

- 11.7. Ішінара мерзімінен бұрын өтеу мақсатында Қарыз алушының өтеу кестесінде көзделген кемінде 2 (екі) төлем енгізуіне жол беріледі.
- 11.8. Ішінара мерзімінен бұрын өтеу тараптардың жаңартылған өтеу кестесіне қол қойғаннан кейін аяқталды деп есептеледі.

12. Дербес деректердің құпиялылығы

- 12.1. Микрокредит беруге Өтініш/Сауалнама берген кезде Клиент МҚҰ-ға өзінің дербес деректерін (МҚҰ одан алған ақпарат пен құжаттар) тексеруге және өңдеуге, атап айтқанда, жинауға, тексеруге, жүйелеуге, жинақтауға, сақтауға, нақтылауға (жаңартуға, өзгертуге), пайдалануға, иесіздендіруге, бұғаттауға, жоюға, трансшекаралық табыстауға рұқсат береді.
- 12.2. Шарт жасасқан кезде Клиент өзінің дербес деректерін өңдеуге рұқсат береді.
- 12.3. Дербес деректер МҚҰ-ның жоюына жатады:
 - 1) оларды жинау және өңдеу мақсаттарына жету күнімен айқындалған деректерді сақтау мерзімі өткеннен кейін;
 - 2) Қарыз алушы мен МҚҰ арасындағы құқықтық қатынастар тоқтатылған кезде;
 - 3) сот шешімі заңды күшіне енген кезде;
 - 4) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген өзге де жағдайларда.
- 12.4. Егер Қарыз алушы өзінің дербес деректерін жинауға және өңдеуге келісімін қайтарып алу туралы жазбаша өтініш жіберсе, дербес деректерді жинау және өңдеу Қарыз алушының Шарт бойынша барлық міндеттемелерін орындағанынан кейін ғана тоқтатылады.
- 12.5. МҚҰ барлық қажетті ақпарат пен құжаттарды ұсына отырып, коллекторлық агенттіктерді берешекті өндіріп алуға тартуға құқылы.

13. Микрокредит бері құпиясы

- 13.1. Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жағдайларды қоспағанда, МҚҰ микрокредиттер берудің, Қарыз алушының операциялары туралы ақпараттың құпиясын сақтауға кепілдік береді.
- 13.2. Микрокредит беру құпиясын құрайтын ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізуді, оны рұқсатсыз өзгертуді, үшінші тұлғалардың тарапынан рұқсат етілмеген әрекеттер жасалғаны анықтаған жағдайда, микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым екі жұмыс күні ішінде мұндай әрекеттердің себептері мен салдарын жою бойынша шаралар қабылдайды, сондай-ақ бір жұмыс күні ішінде бұл туралы клиентке және уәкілетті органға хабарлайды.
- 13.3. Қылмыстық құқық бұзушылық жасауға ықпал еткен мән-жайларды жою жөніндегі шараларды қабылдау туралы МҚҰ енгізген ұсынуының немесе құқық қорғау органдары берген қарыз алушыны жәбірленуші деп тану туралы қаулының негізінде, күнтізбелік үш күннен кешіктірмей микроқаржылық қызметті жүзеге асыратын ұйым:
 - берешекті өндіріп алуды және клиенттің микрокредиті бойынша кінәрат-қуыным жұмысын тоқтатады;
 - микрокредит бойынша берешектің болуы туралы жазбаларын жою арқылы кредиттік бюролардағы клиенттің кредиттік тарихына түзетулер енгізеді.
- 13.4. МҚҰ құқық қорғау органдарының ұсынуы және (немесе) қаулысы және (немесе) МҚҰ өтініші бойынша қабылданған, заңды күшіне енген сот шешімі бар клиенттің микрокредиті бойынша берешегін есептен шығару туралы шешім қабылдайды.

14. Басқа шарттар.

- 14.1. Микрокредиттер беруге тыйым салынады:
 - 1) қару өндіруге немесе жеткізуге;
 - 2) ойын бизнесін құруға және дамытуға;

- 3) өнер туындыларын, қолжазбаларды, фотосуреттерді және т. б. кепілмен қамтамасыз ету.;
 - 4) экономика және қаржы қызметі саласында қылмыстар жасағаны үшін өтелмеген соттылығы бар, жеке және мемлекеттік мүлікті ұрлаумен байланысты, сондай-ақ есірткі және психотроптық заттардың заңсыз айналымы саласындағы қылмыстар жасағаны үшін соттылығы бар адамдарға;
 - 5) саяси лауазымдағы кандидаттарға немесе саяси ұйымдарға;
 - 6) азаматтық айналымнан алынған тауарларды сатып алуға;
 - 7) құқықтық тәртіп пен адамгершілік негіздеріне қайшы келетін заңсыз мәмілелерді қаржыландыруға;
 - 8) қызметі заңсыз жолмен алынған кірістерді заңдастырумен және терроризмді қаржыландырумен ұштасқан адамдарға;
 - 9) әрекетке қабілетсіз деп танылған адамдарға;
 - 10) заңды тұлғаларға тарату процесінде не санация немесе банкроттық белгілері болған кезде;
 - 11) МҚҰ кепіл саясатымен тыйым салынған мүлікпен және мүліктік құқықтармен қамтамасыз етуге;
 - 12) Қазақстан Республикасының заңнамасы бойынша тыйым салынған өзге де қызметті қаржыландыруға.
- 14.2. Осы Қағидалар Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының өзгеруін ескере отырып өзгертілуі және толықтырылуы мүмкін.
- 14.3. Осы Қағидаларда көзделмеген өзге мәселелер Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес реттеледі.